

Kadınlar Yaşamı Şekillendirmeyi Sürdürecek....

EMO İzmir Şubesi

31. Dönem Kadın Mühendisler Komisyonu

Kadın Konfeksiyon İşçileri Sendikası (Ladies Garment Workers Union) New York, Philadelphia, Baltimore ve Newark gibi büyük konfeksiyon merkezlerinin yerel sendikalarını temsil eden on bir delege tarafından 3 Haziran 1900 tarihinde kurulur. Bu yerel sendikaların üyelerinin birçoğu, ağırlıklı sosyalist olan Yahudi göçmenlerden oluşur. İşkolunda üye sayısını çabucak artıran bu sendika yaklaşık 1200 işçinin katıldığı onlarca grev kararı alır. 1909-1910 yılları arasında yaklaşık 14 hafta süren, işkolundaki yaklaşık 32.000 işçiden 20.000'inin katıldığı "20.000'in kalkışı (Uprising of the 20,000)" olarak isimlendirilen büyük grev; katılan işçi sayısı, süresi ve New York gibi konfeksiyonun merkezi sayılan şehirde meydana gelmesi nedeniyle oldukça önemlidir. Kadınlar Günü'nün ilk olarak kutlanması Amerikan Sosyalist Partisi'nin (American Socialist Party) adı geçen önemli grevin anılması amacıyla 28 Şubat 1909'da gerçekleştirilir.

1910 yılında Kopenhag'da gerçekleştirilen İkinci Uluslararası İşçi Kadınlar Konferansı'nda Alman Sosyal Demokrat Partisi Kadın Sorumlusu Clara Zetkin, her yıl her ülkede Kadınlar Günü'nün kutlanması önerisini getirir. Avusturya, Danimarka, Almanya ve İsviçre'de 1911 yılının 19 Mart'ında Dünya Kadınlar Günü bir milyondan fazla kadının çalışma, seçme/seçilme hakkı için yürürler. Ne yazık ki bu olaydan sadece bir hafta sonra 25 Mart tarihinde ise, hepimizin hafızalarında 8 Mart'ın başlangıç se-

bebi olarak yer alan, Triangle Gömlek Fabrikası yangını gerçekleşir. Yangını bu kadar hazin kılan, yangın çıkışlarının ve kaçış yollarının fabrika sahipleri tarafından kapatılmış olması nedeniyle, 123'ü kadın 146 işçinin yanarak, zehirli gaz soluyarak ya da düşme/atlama sonucu ölmüş olmasıdır. Bu olay Amerika Birleşik Devletleri'nde çalışma koşulları ve işçi yasalarına gözlerin çevrilmesine neden olur.

Süregelen birkaç yılda Dünya Kadınlar Günü için belirli bir tarih olmamasına rağmen, 1913 yılında 8 Mart tarihi kabul edilir. Son olarak 16 Aralık 1977 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda her yıl 8 Mart tarihinde "Dünya Kadınlar Günü"nü anılması kararı alınır. Ülkemizde Kadınlar Günü'nün ilk kutlanma tarihine yönelik net bir kaynak yoktur ancak 1975 yılından itibaren daha yaygın ve kitlesel anma programları başlamıştır. 1980 darbesiyle dört sene kesintiye uğrayan anmalar 1985 yılından sonra tekrar başlamıştır.

Kadınlar Günü'nün ortaya çıkışı işçi hareketleri ile bağıntılı olmasına rağmen, kadınların sosyal, ekonomik ve politik alanlardaki hak arayışları

19. Yüzyıl sonları – 20. Yüzyıl başlarında çoktan ortaya çıkmıştır. Seçme ve seçilme hakkının merkezde olduğu (süfraj) bir mücadele göze çarpmaktadır. Günümüzde bu dönem, feminizm (feminizm: Toplumda kadının haklarını çoğaltma, erkeğinkiler düzeyine çıkarma, eşitlik sağlama amacını güden düşünce akımı, kadın hareketi – TDK) kronolojisi yapılırken "1. Dalga Feminizm" olarak adlandırılır. 1848 Seneca Falls Kongresi ve Bildirgesi bu hareketin ideolojik ve politik stratejisini ortaya koyar. Ağırlıklı olarak orta sınıf ve beyaz ırka mensup kadınların mücadelesi olduğu için "Burjuva Feminizm" olarak sonraki dönem feministlerince eleştirilmekle beraber, Türkiye Cumhuriyeti'nde 1935 yılında kadınlara verilen seçme/seçilme hakkının verilmesi ülkemizde bu yöndeki bir mücadeleyi gerektirmemiştir.

1960'lardan 1990'lara kadar uzanan süreç ise İkinci Dalga Feminizm olarak adlandırılır. Bu dönemde tüm dünyada yankı bulan sol/Marksist fikirler, feministleri de etkiler ve daha radikal söylem/eylemlerde bulunurlar. Savaş ve ırkçılık karşıtı mücadelenin yanında sınıf mücadelesi, cinsiyet ve üreme haklarının elde edilmesi baskın konular olmuştur ve özellikle siyahi hareketlerle bir arada olunmuştur. Eylemlerin ve söylemlerin radikalliği feminizmin marjinalleştirilmesine yönelik dayanak olarak kullanılmıştır. Bu dönemde ülkemizde de İlerici Kadınlar Derneği 1975 yılında kurulur ve 1979 yılında Sıkıyönetim tarafından faaliyetleri durduruluncaya kadar çalışır. 1984 yılında Kadın

Çevresi isimli feminist yayın hayatına başlar. 1980'lerde özellikle cinsiyetçi yasalara karşı kadınların mücadelesi ön plandadır. 1985'de CEDAW (BM Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Tüm Biçimlerinin Ortadan Kaldırılmasına Dair Uluslararası Sözleşme) imzalanır.

1990'lardan günümüze kadar uzanan dönem ise "3. Feminist Dalga" olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde feminizmin kapsayıcılığı üzerine tartışmalar yapılır ve beden, cinsiyet (doğuştan gelen ve kişinin kendini ait hissettiği), heteronormativite (heteroseksüelliğin tek normal cinsiyet yönelim sayıldığı ve ikili -kadın ve erkek- cinsiyet dışındaki cinsiyetleri yok sayan düşünce) sorgulanır. "Kadınlığı kadınlar belirler.," "Kadınım diyen herkes kadındır." Düşünceleriyle LGBTİ bireyleri kapsayan bir harekete dönüşür. Toplumsal cinsiyet rollerinin yıkılmasının yanı sıra farklılıkları kabullenme ortaya çıkar. Feminist olmak için illa erkeksi giyinmek, geleneksel kadın rollerini aşağılamak gerekmemekte, feminen olmak feminist olmaya engel oluşturmamaktadır. Ayrıca sınıf, azınlık mücadelesi de etkili bir şekilde tartışılır. Yine ülkemizde, feminist hareketin dünya ölçeğindeki gelişimine paralel işler yürütülmüştür. İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkez, Ka-Der, Mor Çatı gibi toplumda etkili kadın örgütlenmeleri kurulur. Kürt kadınların örgütlenmesi de feminist hareket içinde oldukça etkilidir.

Feminizmi ve kadın hareketlerini böyle bir metinde ele almamızın sebebi genel olarak ülkemizde ve dünyada kadın hareketlerine karşı geliştirilen tutumlardır. Kadınlar bile kendi aralarında "Ben feministim." demek konusunda oldukça çekingendir. Feminizmle "uğraşan" kadınlar çeşitli yaftalara maruz kalmışlardır. Halbuki yazının başında da belirtildiği üzere,

sözlük tanımında feminizm kadın ve erkeğin toplumsal, siyasi ve ekonomik hayatta eşitliklerini ifade eder. Bu durumda hala hangi kadın (ve erkek - genel olarak insan) "Ben feminist değilim." demekte ısrar edebilir? Bu noktada "O zaman niye feminizm diyoruz, eşitlikçi diyelim." şeklinde itirazlara karşı diyebileceğimiz şey ise baskılanan, kötülünen ve aşağılanan özellikler "kadınlara" ait olduğu için!

TMMOB'de ilk kadın komisyonlarının kurulması 1990'lı yıllarda olur. Günümüze kadar 4 Kadın Kurultayı gerçekleştirildi ve Cinsiyet Ayrımcılığı Takip Sekreteryası kuruldu. Ayrıca TMMOB'ye bağlı tüm Oda ve Şubelerinde Kadın Komisyonları Kuruldu. İl Koordinasyon Kurulları bünyesinde Kadın Çalışma Grupları, Şube Kadın Komisyonlarının ortak çalışabilmesi amacıyla örgütlendi. Ancak Kadın Kurultayları içerikleri ve yapıları biçimleriyle örgüt içinde eleştiri oklarına hedef olmaktan kaçamadı.

Son yirmi yılda ülkemizde de malesef kadınların ve LGBTİ bireylerin maruz kaldıkları şiddet ve sistematik ayrımcılık tarihimizin doruğuna ulaşmıştır. Öldürülen ve şiddete maruz kalan kadın sayısı hızla artmaktadır. Suçluların aldıkları hafif cezalar ve her durumda yararlandıkları tahrik/iyi hal indirimleri adalet duygumuzu ve vicdanlarımızı yaralamaktadır. İktidar bu durumda bir sorun görmemekte ve bu sayfaya sığdıramayacağımız kadar birçok cinsiyetçi söylemde bulunmaktadır. Toplumun "nabzını" ölçüp, eğer tepki gelmiyorsa uygulamaları sürdürmekte, ancak yeterli tepki geldiğinde geri çekilmektedir. Bunun en sonra örneği Ceza Muhakemesi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile ilgili "Faille mağdurun evlenmesi durumunda suçun ertelenmesine yönelik düzenleme" olmuştur. Tasarının ilgili

maddesi toplumda yarattığı infialle geri çekilmiştir ama bunun son saldırı olmadığı bilinmektedir.

Ne yazık ki bu durum sadece ülkemize özgü değildir. Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni başkanı Donald Trump da seçim kampanyası boyunca özellikle rakibi Hillary Clinton'a karşı pek çok cinsiyetçi söylemde bulunmuştur. Kampanya esnasında 2005 yılına ait ortaya çıkan bir ses kaydı kadınlarla ilgili oldukça kaba söylemlerini ortaya çıkarmış olmasına rağmen yapılan istatistiğe göre beyaz kadın seçmenin yarısı ona oy vermiştir. Kadınların ona cevabı ise 21 Ocak 2017'de ABD tarihinin en yüksek katılımlı mitingi olmuştur.

AKP iktidarına ve onun temsil ettiği gerici ve cinsiyetçi zihniyete karşı biz kadınların da vereceği güçlü bir cevap olmalıdır. 16 Nisan günü gerçekleştirilecek referandum, bir anlamıyla 14 yıldır iktidarda olan erkek egemen ve gerici zihniyetin uygulayıcısı haline gelmiş bu iktidarın, hali hazırda OHAL yetkilerini kullanarak sorgulanamaz ve yargılanamaz şekilde yürütmeyi tek elde toplamasının, Anayasal bir düzen haline gelip gelmeyeceğinin oylanmasıdır. Kadınların bu durumda söyleyecekleri hayırlı bir cevabın olduğunu da iyi biliyoruz. Bu vesileyle, tüm üyelerimizi referandumda sözlerini söyleyeme davet ediyoruz.

Kaynakça

- <https://www.internationalwomensday.com/>
- <https://www.marxists.org/archive/kollonta/1920/womens-day.htm>
- <http://ilgwu.ilr.cornell.edu/history/early-Struggles.html>
- <http://www.tmmob.org.tr/sayfa/tmmob-kadin>
- https://www.washingtonpost.com/politics/trump-recorded-having-extremely-lewd-conversation-about-women-in-2005/2016/10/07/3b9ce776-8cb4-11e6-bf8a-3d26847eed4_story.html?utm_term=.bb893ef37b0f
- https://www.nytimes.com/2017/01/21/us/womens-march.html?_r=0